

Observatoriulu ese de doue ori in septimana, mercuria si sambata.

Pretilu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., duse la casa cu 1 fl. mai multu pe sau; — trimisu cu post'a in lăintrulu monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Orice inserate, se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulul celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adrese de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 23.

Sibiu, 18/30 Martiu 1878.

Anulu I.

Bulgari'a.

(Urmare.)

II. (Principiulu nationale). Dupa acelea mesuri luate de turci, port'a ottomana se leganase multu tempu in credintia, că nationalitatea bulgara póte fi considerata că ucisa si stinsa, pentrucă in adeveru bulgarii n'au datu mai nici unu semnu de viétia nationala până pe la anulu 1814, candu au tramisu si ei deputati la Vien'a pe metropolitu si pe bogatulu Manuk-bei, spre a midiloci dela congressulu europeanu usiorarea sortiei lor, ceea-ce inse nu le-a succesu de locu.

Adeca din poporulu bulgarescu inca nu se stinsese de totu consciint'a individualitatii sale nationale; dar vediendu ca Europ'a nici nu vrea se audia de numele bulgaru, căti-va barbati, fóra multa sciintia, inse cu atātu mai multa esperientia, isi concentrara tóte sperantiele lor in Russi'a. Restulu se scie, si cele din urma rezultate stau sub ochii nostri. Astadi Russi'a si-a pusu pitiorulu in pragu, că se restaure statulu vechiei Bulgarie. Cumu erá inse possibile restaurarea unei tieri cu individualitate politica, déca nu i-se mai sciá limitele ei istorice? Bulgarii si Russii, patronii lor, isi detera curendu respunsulu, care se formulá asiá:

Statulu autonomu alu Bulgariei se va restaurá pe principiulu nationalitatiei genetice, adeca: territoriulu intregu dintre Dunare, marea négra si marea egheica, in care maioritaea populatiunei este bulgara, se 'si reia numele de Bulgaria, prin urmare se i se dea tipu si caracteru bulgarescu, cu limb'a bulgara cá limba diplomatica a statului, inse asia, cá limbile minoritatiloru se fia respectate intocma cá de es. in Elveti'a. Dupa cercetari mai noue se dice, că in Bulgari'a delimitata asia cumu va Russi'a, sunt aprópe 1 1/2 milionu mohamedani, se observa inse cu tóta atentiuenea, că in acestu numeru numai vreo 800 de mii sunt mohamedani de nationalitate, turci si circasiani, a caroru limba urmédia a fi respectata, éra ceilalti mohamedani, adeca 700 de mii, sunt totu slavi, adeca bulgari, pucini greci si macedoromani renegati, prin urmare cestiunea limbii nu va fi greu de a se deslega in nou'a Bulgaria, fiindcá statulu

va avea a face numai cu doue limbi, de cumva nu se voru destepta si macedoromani pentru dreptulu lor.

Din cele premisse in Nr. precedente vediuramu, că Russi'a, a carei diplomacia, in tempulu nu de multu trecut, de-ex. in dilele lui Nesselrode, combattea din respoteri principiulu nationalitatiei, sustienutu de Napoleonu III si aperatu cu armele in Itali'a si pe airea, l'au adoptatu fóra nici o reserva in favórea bulgariloru, si a esitu cu elu in faci'a conferentiei dela Constantinopole. In momentele de faci'a Russi'a nu numai că sustiene acelu principiu cu taria si este decisa a lu-realisa in Bulgari'a, dar i-au intinsu valórea lui de parte preste mediunile despre care fusese vorb'a in acea conferentia. Si éta aci amu ajunsu la punctulu de cea mai apriga diferentia escata intre cabinetele din Vien'a si St. Petruburg. In conferenti'a dela Constantinopole cabinetulu din Vien'a adoptase de voia de nevoia principiulu de nationalitate pentru Bulgari'a, nici decumu inse cu conditiune, cá din acea provincia se se aléga unu statu autonomu, de si vasalu, ci numai asiá, cá pórt'a ottomana se se oblige a respectá si limb'a bulgara, buna-óra pe atātu pre câtu este tolerata limb'a cecha in Boemi'a, limb'a slovéna in Carinti'a, Carnioli'a, limb'a italiana in Tirolu si Dalmati'a. Dupa neasteptatele victorii ale armelor russesci ajutate de minune prin cele romanesci, cabinetulu Vienei facú pre câtu scim concediunea, cá Bulgari'a se se prefaca in principatu vasalu cu gubernu propriu, inse éra cu conditiune sine qua non, cá territoriulu ei se se intinda numai până in Balcani. Astadi inse, comitele Andrassy scie bine, cá Russi'a stá gat'a cu chart'a Bulgariei sale, care este multu mai mare decâtu cea presentata la conferentia. Cabinetulu russescu adeca a decisu, cá sub nume de statu vasalu bulgarescu se se cuprindia teritoriulu circumscrisu cu multa exactitate in art. 6 alu tractatului de pace, adeca o tiera câtu este Romani'a unificata, si intinsa dela marea marmora până in marea négra.

Cabinetulu Vienei se pare a fi decisu, cá acésta intindere a noiei Bulgarii se nu o suferu cu nici unu pretiu, ci program'a sa este: Bulgari'a din Dunare până in Balcanu, éra ce mai este

dincolo de acei munti, se remana sub immediat'a suveranitate a Sultanului. Comitele Andrassy a intonatu de nenumerate-ori in respunsurile sale date la interpellatiuni, că nu va suferi, cá prin conditiunile de pace se fia vetamate interesele monarhiei austro-unguresci. Dupa-ce ii veni la cunoscentia chart'a noua a Bulgariei, ministrulu declará, cá acésta ar fi un'a din cele mai grele vetamari ale acelor interese, precumu ar fi si annectarea Bosniei la Serbi'a, ceea-ce cabinetulu Vienei este éراسi decisu a nu suferi cu nici unu pretiu.

Este cea mai mare probabilitate, că in legaminte cu cestiunea bulgara unu alu treilea punctu de diferentia essentiala dintre acele dóue cabinetes va fi inca si cestiunea Dobrogei combinata cu a guriloru Dunarei si cu a Bassarabiei romanesci, de unde urméza prea firesce, cá cabinetele s'au congressulu, déca cumva s'ar aduná, nu va poté evitá se nu ia in cea mai de aprópe consideratiune cestiunea Romaniiei.

Intre acestea trupele russesci de si se intorcu de preste Dunare, dara nu se prea misca mai departe din Romani'a. Cantonarea lor, cumu si diversele dislocatiuni dintr'o parte a terei in ceealalta, sunt pre atātu de misterióse, pe câtu este si actitudinea flotei britanice intre Aten'a si Constantinopolea.

Intemple-se ori-si ce intre puterile mari; sparga din nou chiaru batalii crunte intre Russi'a si Austri'a si cu Britani'a; duredie bellulu pe ani inainte, odata principiulu de nationalitate genetica si politica proclamatu de Russi'a pentru popórale din Turci'a européna, scaldatu apoi in torrenti de sange russescu, romanescu, serbescu, bulgarescu, grecescu, va fi si va remanea principiu europenu generale, adoptatu cá fundamentu neclatitu la restaurarea staturiloru, caduite in evulu mediu sub jugu turcescu, séu la formarea altoru noue. Asia dara in teritoriulu despartitu dupa maioritaea nationalitatiloru genetice, declarate acumu totuodata de individualitati politice, va esi, alaturea cu Romani'a, o Bulgaria, o Serbia, unu Montenegro, apoi mai curendu séu mai tardiu o Grecia, celu pucinu indoitu mai mare decâtu regatulu de astadi.

Foisiór'a „Observatoriului“.

Baricad'a Saint-Antoine.

de Victor Hugo.

(Continuare si fine).

Candu verfurile baionetelor ajunsera atātu de aprópe, încātu se atinsera de piepturile deputatiloru, se paréu cá si candu s'aru fi datu de sine la o parte si urmandu unei misicari congruente si involuntarie, soldatii se stracurara printre deputati, fóra se ranésca pe vreunulu din ei.

Numai roculu lui Schölcher era spartu in doue locuri, si dupa convingerea sa acésta s'au intemplat mai multu din negabare de séma, decâtu cu intentiune.

Unulu din soldatii care 'i sta facia, voia se ilu impinga de langa capitanu si ilu atinse cu verfulu baionetei, care din intemplanse se opri intr'o carte ce cuprindea adresele deputatiloru, pe care Schölcher o avea in busdunarulu seu si 'i sparse roculu.

Lui de Flotte 'i dise unu soldatu: „Cetatiene, noi nu ve putemu face nici-unu reu“.

Intr'aceea unu soldatu tientí pusca asupra pieptulu deputatulu Bruckner.

„Da'i focu,“ dise Bruckner.

Soldatulu miscatu, incliná pusc'a si ilu strinse pe Bruckner de mana.

Lucru ciudatu! In necasulu ordinului datu de comandante, cele doue companii se apropiara una dupa alta cu baionet'a orizontala si cu faci'a întórta. Consemnatiunea ordona, inse instinctulu domnesce; consemnatiunea póte se fia crima, inse instinctulu este onórea. Comandantulu batalionulu T . . . dicea mai tardiu: Ni se spusese, că vomu avea a face cu banditi, dara ne-amu convinsu, că avému in faci'a nóstra eroi.

In tempulu acela pe baricada se putea observa óresicare misicare, si aparatori ei vediendu pe deputati incungurati de soldati, voiau se le vina in ajutoriu si cadu o puscatura. Acésta puscatura ucise din nefericire pe unu soldatu ce se afla intre de Flotte si Schölcher. Oficirulu, care comandá colón'a adou'a de atacu,

trecea pe langa Schölcher tocmai in momentulu candu cadu sarmanulu soldatu. Schölcher ilu aratá oficirulu.

„Privesce, d-le locotenente,“ dise elu. Oficirulu 'i respunde cu unu gestu desperatu.

„Ce voiesci se facemu?“

Cele doue companii respunsera cu o desiaria generala la acea impuscatura si navalira asupra baricadei lasandu inapoi'a lor pe cei siepte deputati, cari se mirau cá mai sunt in viatia.

Baricad'a inca respunde cu o descarcatura, dara ea nu putu se se tiena. Trupele o luara, si Baudin cadu. Elu remasese standu la postulu seu pe omnibusu.

Era lovit de trei glóntie. Unulu ilu lovi de josu in susu prin ochiulu dreptu si strabatú in creri. Elu cadu si nu isi mai reveni nici-odata. O diumetate óra dupa aceea elu era mortu si cadavruulu seu fu duse la spitalulu St. Marguerite.

Lui Bourzat, care impreuna cu Aubry (du Nord) se aflase langa Baudin, 'i s'au gauritu mantau'a.

O intemplanse merita se fia amintita. Soldatii la acésta baricada n'au facutu nici-unu prinsonieru. Aparatori ei se putu imprastia prin stradele foburgulu, séu aflau scutire in casele invecinate.

Deputatulu Maigne a fustu impinsu intr'o pórt de nisce femei inspaimentate si inchisu cu unulu din soldatii cari tocmai luasera baricad'a. Pucine secunde dupa aceea, deputatulu si soldatulu esira din aceeasi casa. Deputatiu putu parasi liberi acésta scena a primulu atacu . . . . .

Soldatulu care caduise remasese josu pe pardoséla. Schölcher ilu redicá. Câteva femei cu ochii scaldati in lacrimi, dara brave, esira de prin casele lor. Mai multi soldati venira, ilu redicara si Schölcher tienendu 'i capulu, ilu dusera mai antaiu intr'o bolta cu verdetiuri si dupa aceea la spitalulu St. Marguerite, unde se aflá dejá Baudin.

Era unu recutu. Glóntiulu ilu lovide dreptu in frunte. Capulu 'i era plecatu pe umeri, faci'a lui palida incadrat de curéulu chepiulu nu mai avea ochii, sangele 'i curgea din gura. Sc pareá cá are vreo 18 ani. Dejá soldatu si inca copil! Elu era mortu. Acestu soldatu sarmanu a fustu prim'a victima a lovituri de statu. Baudin a dou'a.

Baudin mai inainte de a fi deputatu fusese invetiatoriu. Originea lui se tragea din acea familia inteligenta, puternica si totu-deauna persecutata a invetiatoriloru. Crim'a invetiatoriulu este: cá elu tiene o carte deschisa in mani. Acésta este de ajunsu. Altariulu ilu condamna. Actualmente in Franci'a se afla in fiacare satu o lumina aprinsa: invetiatoriulu, si o gura care sufla se o stinga: preotulu. Invetiatorii Franciei, cari sciu se móra de fóme pentru adeveru si sciintia, au meritatu cá unulu din midiloculu lor se fia ucisu pentru libertate.

Era in adunarea nationala dela 13 Ianuaru 1850, candu am veditu pentru prim'a óra pe Baudin. Voiamu se vorbescu in contra legii de instructiune, dara nu eram inscrisu. Baudin era inscrisu cá alu doilea vorbitoru. Elu imi offeri se vorbescu in loculu seu. Am primitu si a dou'a di dupa aceea in 15 Ianuaru am luat uventulu.

Baudin era in privinti'a chiamariiloru la ordine si a sotiseloru favoritolu lui Dupin. Elu impartia acésta onóre cu deputati Miot si Valentin. Baudin se urcá mai de multe ori la tribuna. Vorbirile lui rezervate in forma erau de unu cuprinsu energicu. Loculu seu era pe verfulu muntelui. Spiritulu seu era firmu si forte, purtarea lui sfiósa, de aceea in tóta aparitiunea lui era unu amestecu de perplexitate si decisiune. Era unu omu de statura midilocia. Tali'a lui plina si faci'a rosia, pieptulu seu deschisu si spatele lui puternice infaciósia pe omulu robustu, pe tieranulu ajunsu invetiatoriu, pe plugariulu ajunsu cugetatoriu. In acésta se asemená lui Bourzat. Baudin isi purtá capulu cam intr'o parte, ascultá cu inteligentia si vorbea cu o voce blanda si seriósia. In ochii lui stralucia una specie de melancolia si subrisulu durerosu alu celoru predestinati.

In 2 Septembre sér'a l'am fustu intrebatu, cáti ani avea. Elu imi respunsesu: „Inca n'am implinitu 33 ani. Si d-ta?“ me intrebá pe mine. „49 ani“.

Si apoi adaose: „Astadi suntemu amenduoi de aceeași etate“.

Intr'adeveru, elu cugetá la demáneti'a aceea, care ne asteptá si in care era ascunsu acelu póte, care este egalitatea cea mare.

I. G. Baritiu.

In cătu pentru Romani'a, cei mai furiosi adversari ai ei de mai înainte, au început a'si freca ochii, a vedé si a striga tocma si in delegatiunea ungrésca (Pulszky s. a.), că este absolutu necessariu că se existe una Romani'a tare, că muru grosu despartitoriu intre slavi si slavi.

Formarea acestoru staturi va avea de urmare naturale, că elementele nationali, amestecate până acumu in diverse tieri, voru incepe a se separa fiacare dupa limb'a si geniulu lor, minoritatile nationali succesive voru merge in statulu unde se afla elementulu lor in maioritate. In Romani'a de es. era înainte cu 40—50 de ani greci neasemenatu mai multi decâtu sunt astadi. De candu se infintia regatul Greciei, multime de greci s'au trasu in noulu statu grecescu, éra cei remasi s'au romanisatu in partea cea mai mare a lor, cu exceptiunea celoru din porturile danubiane, carii vinu si éra se ducu, cumu le dictédia interesele comerciali. In dilele nóstre se afla fórte multi bulgari scapati de junghiaturile turcesci in Romani'a. Vetí vedea, că indata ce se va restabili in trelsulu securitatea publica, necunoscuta până acuma sub turci, mii de bulgari se voru trage in patri'a loru nationale, că este si tíera prea buna, au si unde se se asiedie usioru, de aru mai fi pe de trei-ori atáti. Va depende apoi fórte multu dela barbatii de statu ai Romaniéi, că prin ce mesuri eficaci se indemne si se traga in Romani'a pre cătu se póte mai multa populatiune curatu romanésca, de pre tiermii Bulgariei, din Serbi'a si chiaru din Macedoni'a si Tessali'a, unde elementulu romanescu este din cele mai sanetóse, totu-odata frumosu, fórte desteptu dela natura, laboriosu cá comercianti renumiti si cá economi de vite. Candu e vorb'a de inmultirea si consolidarea elementulu national romanescu, faciá cu formarea noueloru staturi slave, nu mai incupe cestiunea de spese; fiacare familia curatu romanésca si sanetósa in sensulu strinsu alu cuventulu, scapata dintre alte limbi si incorporata la marea familia numita Nationaliunea, face câte unu capitalu nepretiuutu.

(Va urma)

Cestiunea congresulu europénu.

Stá in momentele de faciá si mai reu decâtu arataseram lectoriloru nostrii înainte cu 8 dile in Nr. 21. In locu de congresu, éta că in 26 Mart. vení la Vien'a famosulu ambasadoru russescu generalulu Ignatieff, tramisu dela St. Petersburg inadinsu spre a se intielege cu cabinetulu imperatescu asupra unoru cestiuni până acumu strictu secrete, precumu se intielege de sine. Si lucru singularu, in aceea si di m. duce Nicolae venindu dela St. Stefano la Constantinopole cu comitiva pompósa, faciú sultanulu Abdul-Hamid in palátulu Dolma-Baccé visita de impaciuire si „amicitia“. Sultanulu ilu primí cu tota solemnitatea in presenti'a a patru ministrii ai sei, si conversara ambii una óra întréga. Dupa aceea sultanulu întórse lui Nicolae visit'a intr'unu palatu de pre tiermulu asiaticu alu Bosporului. Intre acestea ur'a si urgia intre Britani'a si Russi'a cresce neincetatu; preparativele bellice se continua de ambele parti in proportiuni gigantice. Din tóte mesurile luate de cătra cabinetulu dela Londra, se vede curatu, că elu cauta numai preteste, amana inse ultimatu si manifestu numai până va fi preparatu cumu se cade.

Din acestea si alte cauze nici chiaru in Vien'a nu mai crede nimeni in congresu, dóra acumu nici insusi comitele Andrassy. Mai multu: diariulu ministeriale „Die Presse“ nu mai ascunde cumu se dice pe la noi, miti'a in sacu, ci intr'unu articlu prea bine scrisu o spune curatu, că congresu voise cu totu adinsulu numai Austro-Ungari'a, alu carei cabinetu sperá se'si apere si castige acolo interesele sale cu ajutorulu dialecticeí, in locu de a prinde arme, a versa sange si sute de milióne. Din contra, alte cabinete mari au fostu indiferente, séu că nu l'au voitu de locu, de si au promisú că din complimentu cătra Austri'a. Alu Germaniei a declaratú inainte si dupa inchiáierea pazei dela St. Stefano, că nu s'au vetematu nici-unu interesu in Orientu. Britani'a nu voiesce congresu, precumu scie acuma tóta lumea, ci cauta bataia. Franci'a, precumu s'a mai disu, vorbesce cu urgia despre congresu, nu numai din ura cătra Berlinu, ci si din cauza că nu doresce, că in starea sa de astadi, Europ'a se apuce a sanctiona prefaceri esentiali in tractatulu dela Parisu din 1856 si nici in teritoriulu Europei. Itali'a nu are nici-unu interesu pentru delibératiuni europene. Pórt'a otomana s'ar tíenea intreitú umilita, candu ar participa la unu congresu, in care s'ar sanctiona dismembrarea imperiulu otomanu. Din acestea inchiáie „Presse“, că comitele Andrassy nu

avea trebuintia nici de cele 60 milióne, si că tractatulu de pace dela St. Stefano va fi toleratu asia cumu este elu, fóra inse că cestiunea orientale se fia deslegata definitivu, ci ea va cadea éra in balta (versumpfen), cumu prevediuse mai deunadi Bismark, si preste cătiva ani va da éra si ocaziune la versari de sange, dóra multu mai teribili decâtu au fostu cele din anulu 1877. Acestu reu mare ilu prevedu in momentele de faciá tóte diariile mai serióse; éra unele cérca a se consola cu speranti'a, că dóra popórale din staturile noue voru avea minte, si in mersulu organizatiunei lor se voru feri cá de focu a nu da nici macaru preteste de amestecu strainu. Subtire sperantia acésta!

Dela St. Petersburg veni scirea positiva, că cu ocaziunea unei primiri de ambasadori, imperatulu Alesandru adresandu-se cătra agentele Romaniéi generalulu Ioan Ghica (moldovanulu), a mustratu greu pe romani, că-ci se arata asia nemultiamitori cătra Rusi'a, „care 'ia emancipatu de sub jugulu turcescu“, si cá Mai. Sa considera resistenti'a lor in caus'a Basarabiei cá vetamare personala. Acésta scire oficiala ajunsá la Bucuresci, faciú pe ministeriu, că se tíena éra si doue siedintie secrete cu camerele, alu caroru resultatu se va afla mai tardiu. Vetamare personala? Candu Europ'a întréga s'ar oppune la cestiunea Basarabiei, atunci óre ce ar mai dice Mai. Sa? Dara óre candu romanii aru dice rusiloru: Ne-ati insielatu pe noi si pe tóta Europ'a, candu ati declaratú chiaru prin graiulu imperatulu, că nu voiti se subjugati nici-unu teritoriu strainu, ci cá scopulu campaniei vóstre actuale este numai emanciparea popóraloru christiane din Orientu, atunci ce mai sciti voi se respundeti? Acésta este parol'a vóstra de onóre pe la finea acestui secolu? séu că voi totu mai tíeneti la credinti'a vechia blastemata, că minciun'a in politica este permissa?

Transilvani'a.

(Inchiáierea corespondentiei dela Orasteia din Nr. 22).

La a dóu'a lucrare, maioritatea a primitu unele din propunerile ministrulu, déra a schimbatu alte de já primite din partea acestuia, care ne concediendu presiedintele a se lua la discussiune, maioritatea a protestatu.

Deputatii romani insa remanendu pre langa parerea loru de mai înainte, s'au provocatu la voturile loru separate, asternute cu alte ocaziuni.

In urm'a acestora ministrulu a remisú operatele cu acea inviatiune, că ne voindu maioritatea se modifice statutele dupa observariile ministeriali, se compuna acele statute minoritatea, precum s'a si intemplatú.

Reportédia mai departe, cá in siedinti'a tíenuta la 19 Ianuariu a. e. s'a decisu, cá de aici incolo scólele de meserii aflatóre in Sibiu, Brasiovu, Bistriti'a, Segisior'a, Mediasiu, Agnit'a, Sebesiu si Oresti'a, se nu mai stea sub privileghierea comisiuniloru alese de fostele adunari scaunali, ci sub representanti'a acelorú corpuri politice, unde se afla acelea scóle, adeca numai sub influinti'a reprezentantiloru cetátienesci.

Mai arata, că in siedinti'a din 26 Ianuariu a. e. s'au reieptatu cererile indreptatite ale besericiloru din Sebesiu, Lancremu si Oresti'a, facute pentru ajutorarea scóleloru romanesci.

In fine raportédia, că totu in acea siedintia s'au aplacidatu scólei agronomice (fresce sascesca) din Bistritia unu imprumutu de 800 fl. v. a., spre a carui asigurare ofere cladirile ce le voru face.

Contr'a acestei din urma decisiuni unilaterale, ambii deputati romani asemenea au insciantu votu separatú de a nu se oferí pre langa ipoteca imaginata unu atare imprumutu, cu atata mai vertosu, fiindcă nece că corespunde prescrieloru de administrarea averei universitatii, pentru-cá imprumuturi numai si numai pre langa asigurare pupulare se potu da. Finindu-si D. Dr. Tincu raportulu seu, dechiara cá a purcesu — dupa convictiunea sa — conformu chiamarei sale cá romanu intru tóte, si speredia cá si mandatarii sei voru fi contenti cu pasii facuti de dinsulu, la din contra este gata a'si depune mandatulu.

Dupa finirea acestui raportu ascultatú cu via placere din partea alegatoriloru, presiedintele invita adunarea se pronuntia francu si sinceru asupra tíenutei dlui deputatu Dr. Tincu.

IV. Insinuandu-se la cuventu dlui Laurianu Bercianu, notariu com. in Vaideiu, propune, cá; considerandu positiunea critica a celoru doi deputati romani la universitatea sascesca, faciá de maioritatea preponderanta a sasiloru;

considerandu raportulu detaliatu cu care dlu deputatu au facutu cunoscute relatiunile averei universitatii alegatoriloru sei;

considerandu si fiindu pe deplin convinsu atatu propunatoriulu, cătu si toti alegatorii despre firmulu caracteru doveditu cu tóta ocaziunea cá conducatoriulu sinceru alu acestui cercu in tóte afacerile nationali de interesu generale, totu cá atate fapte complinite din partea dlui Dr. Tincu, si in fine

considerandu sacrificiele materiali aduse pentru acestu cercu electoralu prin absentarea de la ale sale afaceri officióse si private, — cá confertinti'a, dandui-se ocaziune binevenita chiaru de presente, se'si exprima deplin'a indestulire si reconscinti'a sa faciá de deputatulu cerculu Orestia II la universitatea fundulu regiu, dlui Dr. Avram Tincu, aprobandu'i toti pasii facuti in calitate de adevératulu reprezentant alu acestui cercu romanescu, si se'lu roge a nu se abate dela tíenut'a sa

resoluta, dandui-se cu acésta ocaziune meritatulu votu de incredere.

Propunerea acésta punendu-se prin presiedintele la votu, se primesce unanimu prin víi aclamatiunii de se tráiesca deputatulu Dr. Avramu Tincu.

V. D. avocatulu Samuilu Popu avendu cuventulu, face propunerea, cá alegatorii acestui cercu se adopte intru tóte voturile bine motivate asternute de ambii deputati romani in siedinti'a universitatii dela 26 Ian. a. e., spre care scopu se se compuna una petitiune la inaltulu ministeriu r. de culte, subscrienduse de cătra mai multi alegatori, prin care se se motivéde cererea com. beserecesci Sebesiu, Lancremu si Oresti'a, se se pretinda aplacidarea ajutorieloru memorate in raportulu facutu de dlu mandatariu, éra cu privire la conclusulu universitatii, prin care se dá ajutoriu de 800 fl. scólei agronomice din Bistriti'a numai pre langa ipotecarea cladiriloru ce se dice că se voru face de aci înainte, se se protestédie.

Acésta propunere se primesce cu via placere, esprimanduse dlui avocatulu Popu sincera multiamita pentru atentiunea dsale, si dupa ce se compune testulu petitiunei, se-subscie de toti alegatorii presenti si se asterne inaltulu ministeriu r. de culte.

VI. La propunerea alegatoriulu Laurianu Bercianu se decide, ca dreptu semnu de reconscinti'a se se imánuedie presentulu procesu verbale dlui Dr. Tincu, precumu si ca se se publice in unulu din diurnalele din patria.

VII. Se propune verificarea acestui procesu verbale prin Domnii Teodoru Herlea, Vasilie Basaraba si Maniutiu.

VIII. Dupa acésta presiedintele multiamesce cu caldura alegatoriloru pentru atentiunea arátata in deurgerea siedintiei, si in fine dechiara siedinti'a de inchiáiaata.

D. N. S.

Eli'a Herlea m. p., Laurianu Bercianu m. p.,
presiedinte. notariu.

IX. S'a cetitu si aflandu-se acestu procesu verbale conformu adevérulu intru tóte, se verifica.

Oresti'a 9/2 1878.

Herlea m. p. V. Basaraba m. p. Maniutiu m. p.

Romani'a.

Din capital'a Romaniéi ne venira alaltaeri in 16/28 diarie pre câte 5 si 7 dile dintru odata. Se constata si din acelea, că „dilele babeloru“ au fostu in adevéru fórte furiose, in cătu unéori trenurile n'au potutu pleca, si care au plecatu, au fostu retienute in drumu prin furi'a orcaneloru insocite de ninsori mari. In partile Galatiloru s'au resturnatu vreo 80 stalpi de telegrafu. Dela 11/23 incepú a se topi neo'a si era téma mare de inundatiuni. Prin muntii Prahovei au fostu adevérata peire. —

Intru altele, publiculu romanescu este si elu cá tóta lumea fórte ingrijatu de viitoriu, ingrijatu, dara nici-decumu descuragiatu. Toti, dela micu pán' la mare stau gat'a se mai infrunte orice pericule. Parol'a e data si se propaga din gura in gura: Patri'a si nationalitatea mai pre susu de tóte. Camerele inca nu s'au inchisu, éra in dilele din urma se ocupá din nou cu cestiunea scóleloru si anume cu inbunatatirea starei profesoriloru si a docentiloru, carii anume in „Romanulu“, in „Romani'a libera“, in „Dorobantiulu“ si in alte câteva diarie afla energiosi aparatori. Precumu tóte relele in lume isi au si partea loru buna, asia si bellulu preste care trece tíer'a, intre altele aduse si acelu mare folosu, cá tinerimea incepú a se pune, dóra cá nici-odata pe invetiatura; consciinti'a nationala luá unu aventu estraordinariu; multime de ómeni inainte de acésta nepasatori, indiferenti, inbuibati in bine, vedu acumu ce insémma cuventele patria si solidaritate nationale.

In cestiunea Basarabiei disputele totu mai curgu in diarie; semena inse, cá partid'a conservativa incepú a se familiarisa cu ide'a schimbului Basarabiei romanesci cu Dobrogea, că-ci in cele din urma pamentulu Dobrogei déca nu este mai bunu, dara cu nimic nu e mai reu decâtu alu Basarabiei. Intra aceea, precumu s'a observatu la alte ocaziuni de repetite-ori, cestiunea Basarabiei este identica cu cestiunea Guriloru Dunarei, prin urmare este de competentia diplomatiei europene.

Armat'a romana se întórce succesive de preste Dunare, éra populatiunea primesce regimentele cu bucuria si fala in adevéru legitima. In acelasu timpu Romanulu din 11/23 Martiu comunica in primulu seu una serie de date fórte instructive, relative la organizarea si prepararea armatei si a natiunei pentru dile grele. Ací apoi sunt puse in evidentiá meritele celoru doue partide politice pentru tíera, confirmate cu cifre autentice. Acelea informatiuni merita se fia cunoscute in cercurile cele mai intinse, din cauza că ele nu sunt numai de unu interesu cumu amu dice passageru, ci din trensele potu trage invetiaturi mari toti aceia, carii nici până in dio'a de astadi nu pricepu, ce insemna a'ti apara esistenti'a si libertatea, si câte

sacrificie trebuie se se faca pentru ajungerea aceluia scopuri sublime.

De candu organulu diplomatiei rusesci „Le Nord“ din Bruxelles, ajutat de câteva diariere mari din St. Petersburg dispuata dreptulu Romaniei la Basarabi'a, diarierele romanesci inca s'au pusu pe istori'a acelei tieri, spre a combate afirmatiunile superficiali si false a le muscalilor, carii néga cu frunte de feru, că Basarabi'a s'ar fi ténutu vreodata de Moldova, si dicu, că a fostu tiera tatarasca, până ce o au ocupatu turcii in sec. alu 16-lea, dela carii apoi o au lúatu muscalii in a. 1812 cu sabi'a. „Timpulu“ (organu alu partidei conservative) publicà érasí unu studiu istoricu interesantu asupra Basarabiei, in care vede cineva urmele studiiloru lui Hasdeu. Dara de brutalitatea si asuprirea muscalésca te-ai mira si nu prea multu, că romanii se cunoscú de ani 170 fórte de aprópe cu muscalii, sciu cu cine au a face, cunoscú si pretensiunile loru vechi formulate chiaru si asupra Romaniei in-tregi, si vedemu bine chiaru din revelatiunile ministriloru romanesci, că de candu cu mergerea loru la Livadi'a la imperatulú Alesandru in 1876, nu si-au facutu illusiuni nici cu respectu la Basarabi'a; este inse mai multu de câtu scandalu, candu chiaru organulu comitelui Andrasz, adeca „Pester Lloyd“ din 25 Martiu a. c. folosindu-se de ocaziunea catoriei ddloru Ioanu Ghica si Dimitrie Sturdza in missiunea loru patriotica, pe langa ce dascalesce pe romani in manier'a sa unгурésca, apoi denéga puru si simplu dreptulu Romaniei la Basarabi'a; descopere secretulu, că in anulu 1856 ministrulu austriacu com. Buol-Schauenstein a lucratu la congresulu din Parisu, că acea parte a Basarabiei se se ia dela Rusi'a si se fia annectata la Moldov'a; si totusi astadi afla, că Rusi'a avú dreptu se ia Basarabi'a, că-ci nu o ia dela romani, ci dela turci, pe carii 'ia batutu; dara nevoindu a pagubi pe romani, le dà in schimbu Dobrogea. In fine „P. Lloyd“ infruntandu aspru pe romani si batendu'si jocu in modu brutale de gubernulu actualu alu Romaniei, folosindu-se de termini necalificabili, usitati si in foile opositionali din Bucuresci, le dà se pricepa, că ei au se se arunce fóra multe frase in braçiale Austro-Ungariei. De aci incolo atatu Lloyd, câtu si celelalte diariere din Ungari'a si Vien'a punu in gur'a ddloru I. Ghica si D. Sturdza cuvinte si expresiuni, de care marturisescu chiaru ele, că le-aru fi aflu dela — studenti. Ori-cine cunósce pe acei doi barbati de státu ai Romaniei, geniali, prudenti, practici, patrioti si romani devotati cu viéti'a pentru patri'a loru, va scí alege curendu adeverulu din atata pléva aruncata in ventu. Că in B.-Pesta s'a datu mésa mare in onórea loru? Se mai dea odata si romanii unguriloru, că dómne, la multe mese stralucite au participatu, d. es. Türri, Klapka si alti multi unguni in Bucuresci in dilele lui Alesandru Ioanu, éra in dilele lui Carolu unu comite Zichy s. a. Ce mai lucru mare, că li s'a datu o mésa, par' că le-aru fi datu o tiera.

— Ofertele patriotice totu mai curgu in tesaurulu tieriei.

✓ Ofranda. — In judetiulu Dambovitia s'a subscrisu pentru arme suma de 30,000 lei, ér' in judetiulu Falcu s'au subscrisu 3,419 lei 84 bani in bani si 127 in bonuri de rechisitie.

D-na Elena Otetelesianu a datu gratis cinci camere si o culna din proprietatea ce-o are la Magurele, spre a se infintia provisoriu unu spitalu, in care se se caute bolnavii de tifosu din Bragadir si comunele vecine din plas'a Sabarulu.

D. dr. C. Cabudianu, mediculu primariu alu jud. Ilfov, a oferitu 50 lei din chiertuieia dsale de transportu, in folosulu acelu spitalu.

In judetiulu Covurluiu s'a subscrisu si incassatu pentru cumpere de arme suma de lei 48,480 bani 13.

In judetiulu Némtiu, pentru acelasu scopu, s'au subscrisu lei 35,798 bani 30.

In Argesiu, s'au incassatu lei 17,623 b. 62.

D. G. Radescu, din Tirgoviste, a oferitu 300 lei pentru acelasu scopu.

D. capitanu militianu, Ronca Nicolae, a oferitu in folosulu armatei lei 141 b. 96, sold'a d-sale pe candu sa affa in regimentulu 3 de dorobanti.

Discursulu dlui primu-ministru Ion C. Brateanu.

In siedinti'a de séra din 13 Febr. v. a Senatului.

(Urmare.)

D. G. Enescu. Nu sciu, ca toti suntu mai tineri de câtu mine.

O voce. Ba sciu, déru . . .

D. primu-ministru, I. Brateanu. Apoi in acele timpuri, déca unora le mergea bine, déca luau decoriatiuni si ranguri, déca se imbogatiau, tiera era sdro-

bita, se ruina pentru diecimi de ani, si nu se striga că se vérsa si sange si milioane.

Astadi inse se striga, fiindu-ca . . . fiindu-ca tiera s'a folositu, fiindu-ca tiera s'a radica si politicésce si moralicesce! (Aplause). Apoi — cumu s'a mai disu — déca Rusii intrau fara nici o regula, óre mai era se fia parlamentu si constituitiune? Si credeti ca constituitiunea nóstra place tutoru puteriloru vecine? Onor. dlui Boierescu, déca aru fi mare cancelarulu alu Austriei séu alu Rusie, 'i-aru placea óre institutiunile nóstre, 'i-aru placé parlamentulu in care se facu atatea discutii, óre óre 'i-aru placé ca o tiera mica ca Romania se vorbésca in tóte dilele despre puterniciu sei vecini? Si aru voi óre se esiste acésta constituitiune, despre care toti dicu ca nu e de tali'a nóstra? N'aru voi óre se fia modificata?

'Mi pare ciudatu ca adi vine si ni se dice: Candu ati aflu de luarea Basarabiei, de ce nu ati datu strigatulu de alarma? Apoi nu sciti marile lucrari si marile silintie ce s'au pusu ca se se schimbe, se se modifice constituitiunea nóstra? De ce nici macaru unulu din d-vóstra nu ati datu alarma? (Aplause).

D. Voinov. Pentru ca le venia la socotela!

D. primu-ministru, I. Brateanu. Póte ca multora le-aru placea mai bine sacrificiulu unei bucatie de pamentu decátu o constituitiune liberala.

Póte ca unora le aru placea érasí nisce institutiuni mai restrinse decátu cele de adi; ei ar fi fostu gata se primésca acele indemnuri, acele sfaturi ce se dau.

De aci aru fi decursu insa pericole de totu felulu, pericole atatu de mari, ca si celu pentru Basarabi'a. In ceea ce privesce pe d. Boierescu, lu-aru vedutu cum mai adinéori insulta tribunele, pentru ca au aplaudatu. Si tribunele au aplaudatu nu numai pe cei ce au sustinutu guvernulu, dar' chiaru si pe amicii d-sale politici. De ce d-lui se voiésca ca toti se nu aiba de câtu vederile si credintiele d-sale? Suntu ómeni óre liberali aceia, cari voru ca tóta lumea se aiba vointi'a si opiniunea loru propria, personala? Si, aceia cari gasescu ca in regimulu parlamentar constata tóta siguranti'a Romaniei, aru trebui ca totu in trinsa se gásésca garantie si pentru Basarabi'a si se pórté aceeasi sollicitudine pentru Basarabi'a ca si pentru regimulu nostru constituționalu, că-ci trecemu prin epoce fórte grele. Si me adresezu la onor. d. Manolache Costache, care are câte o opiniune pentru care este passionatu, care vede tóta fericierea tieriei in acea reforma. De vre-o câtu-va ani, d. Manolache Costache, nu doresce de câtu schimbarea constituitiunei, mai cu séma in ceea ce privesce legea electorala.

Ei bine, me adresezu chiaru si la d-sea, ca se lucreze pentru intarirea regimulu parlamentar.

Nu potu dice ca constituitiunea nóstra este perfecta. Amu spus'o acésta si marelui cancelarulu alu Rusiei, care ne dicea: — „De aceea conservatoriloru nu le place se fiti la putere, fiindu-ca nu modificati constituitiunea“; si amu respunsu: nu sustinu că institutiunile nóstre sunt perfecte, precum nu sunt nici in Rusi'a.

Am fostu siliti se facemú si noi imprumutari de care nu ne-am datu bine socotela, dar' cautamu se facemú indreptari si se imbunatatimu pe câtu putemu. Nu dicu érasí ca nici constituitiunea nici legea electorala n'au nevoia de óre-cari indreptari; dicu inse ca e reu, că nu trebuie se avemú o monomania, ca in ori-ce timpu, cea d'antaiu grige se ne fia de a schimba constituitiunea si mai cu osebire legea electorala.

Căci se prea póte ca, avendu mereu acésta ideia, fiindu mereu stapánitu de densa, nu cum-va se cada cine-va in cursa.

Eu unulu ve marturisescu ca, atunci candu amu vedutu pe onor. d. Manolache Costache ca de o data se intórcé si apera pe colegulu meu de la esterne, lovindu pe ceilalti ministri, imi-amu disu ca n'are amici, ca isi cauta si crede ca d. Cogalniceanu este unu vechiu maestru, care aru putea se faca acésta modificare. (Aplause, ilaritate). A fostu, dar' nu mai este!

O alta acusatiune a d-loru Boierescu si Manolache Costache e, ca tiera — dupa d-loru — se afla cu totulu compromisa in afara, că nici-odata n'a fostu intr'o mai rea situatiune politica de câtu acum, ca totu ce s'a facutu, n'a contribuit de câtu ca s'o puie in pericolu, s'o scada in ochii Europei. Pe de alta parte ca se nu supere armat'a, 'i da putina temfie, cum dice francesulu: nitica aiasma.

Dara, in urm'a trecerei armatei nóstre peste Dunare, gratia vitejiei ei, Europa, ne arata cele mai bine voitóre simpatii. Acésta constata ca suntemú ó natiune cu viétia si cu toti ne-amú sciutu implini datori'a, éra nu cum ne dicea reposatulu Eliade candu a venitu Omer-pasi'a, la 1854, in Bucuresci: voi pe campulu de bataia, éra noi se ve impletimu cununi si se ve cantamu.

Noi n'amú ajunsu acolo in câtu se ne preocupe multu valórea militara; insa, din nefericire, valórea militara atárna prea multu in cumpen'a diplomatiei, in care pana acum Romanii n'atárna nimic, ci trecea chiaru in ochii amiciloru nostri, pentru puterile cele mai simpatice, ca unu státu fara calitati militare. Nimeni n'avea incredere in acésta valóre, fiindu-ca n'avusesemú nici o ocaziune ca se ne-o dovedimú.

In epoc'a la care a facutu alusiune d. Manolache Costache, la 1870, candu ne aflamu in ajunulu resbelulu franco-germanu, candu tóta lumea credea ca are se fia unu resbelu universalu — si negresitu ca devenia universalu, déca intra si Austri'a intr'insulu — atunci simtiémú, cunoscémú cele ce se dospiau si ce relatiiu aveau locu intre Austri'a si Franci'a. Amu si eu amici prin alte tieri dintre ómenii politici, si 'i amu intrebatu: „Sunteti in ajunulu unui resbelu. Spuneti-mi care credeti ca este rolulu Romaniei?“ Dupa multe esitari abia mi s'a spusu ceea ce se credea despre noi. Astu-feliu d. Mellinet, consululu francesu, mi-a respunsu ca „la Roumanie sera occupée par celui qui entrera le premier“. Pentru ce? Pentru ca nu ne credeau capabili de virtuti si de valórea militara. Ba nu voiau nici se ne védia pregatindu-ne, nici se ne primésca armat'a ca

se coopereze in veri unu resbelu, fiindu-ca diceau si credeau ca armat'a nóstra va fi unu elementu nu de putere, ci de incurcatura. Eca de ce, inaintea resbelulu, nimeni nu vrea se ne védia armandu-ne; éca de ce — chiaru inaintea acestui resbelu — tóte puterile, fara deosebire, nu voiau se ne védia facéndu pregatiri de a intra in lupta, fiindu-ca credeau c'o se fimu o incurcatura mai multu. Trebuia óre se justificamu acea rea opiniune, séu din contra, se facemú totu ce ne sta prin putinta ca se se pierdia acestu prejudeci, ca insusirile militare si viteji'a nationala romana se fia cunoscute, pentru-ca si Europa si diplomati'a se compteze cu noi ca cu o putere, se ne asculte si se ne stime? Eca pentru ce amu ténutu se intramu in resbelu si credu că d-v. toti, d-ni senatori, nu veti gasi ca reu amu facutu.

Ni s'a oferitu ocaziunea de a face cu Rusi'a o in-voiéla, unu tratatu, — căci fara de acestea n'aru mai putea fi relatiiu, nici intre state nici intre ómeni — si amu facutu tratatulu din 4/16 Aprile, unu tratatu care se nu infirme si se nu isbésca intru nimic tratatulu de la Paris. N'amú caditu dar' de locu in gresiéla pe care ne o imputa d. Boierescu, ca prin incheierea conventiunei, amu sframatu tratatulu din 1856. Nu; fiindu ca acea conventiune recunósce mantínera tratatulu din 1856, garantandu-ne mantínera institutiuniloru si integritatea teritoriulu astu-feliu cumu s'a stabilitu ea prin tratatulu de la Paris.

Ni se obiectéza insa ca, pe candu era vorb'a despre conventiune, s'a vorbitu despre Basarabi'a si cei din opositiune ne intréba: de ce nu ne-ati spusu; de ce nu v'ati garantatu in destulu? D-loru, cum v'a spusu si d. ministru de esterne, candu d-sea se afla intr'o di la principele Gorciakoff, intre alte convorbiri a pomenitu in trecatu si despre Basarabi'a. Dara candu colegulu meu era se profite de ocaziune, ca se cunósca ce intentiuni au, candu a inceputu se vorbésca, a venitu se 'i spuna ca trenulu pléca si a fostu silitu se isi ia diu'a buna. De atunci incóce n'a mai disu nimeni unu singuru cuventu in acésta privintia, nici M. S. Imperatulu, nici principele Gorciakoff, nici altulu. Dupa banuieii nu ve putem dar' spune nimic, căci banuieii avemú toti; aveti si d-v., si ati tacutu. Candu amu facutu insa conventiunea, ne-amú garantatu indestulu prin art. 2, astu-feliu in câtu ori-ce acusari suntu cu totulu neintemeiate.

Dupa conventiune, ce s'a mai intemplat? Rusi'a nu doria se trecemu si noi Dunarea spre a ne lupta. Doria s'o trecemu numai cum o cereau diarierele pe care diceti ca le representati si ve representa pe d-v. partita noua, partita conservatóre. Voia se punemu la dispositiunea Rusiei numai o divisiune, asia cum erau legiunile bulgare. Ei bine, ve intrebú, déca cu acea sistema amu fi pastratu séu nu individualitatea nóstra. — Nu: n'amú fi mai avut unu caracteru distinctu, separat, si amu lucratu din tóte puterile ca se ne pastramu acestu caracteru.

(Urmare.)

Sciri diverse.

(Necrologu). Érasí unu bravu ostasiu si nobilu barbatu se mutà dintre noi. Amali'a Mihailasiu nascuta Pecitanu, in numele seu, alu fratelului seu Iosifu, c. r. capitanu, alu sororei sale Enrietei, alu verisioriloru sei Carolu Mihailasiu, capitanu c. r. in pensiune, Iosifu Mihailasiu, magistrulu postale si primariu opidanu si alu verisiorerei sale Antonii'a Mihailasiu, maritata Anca, directoriu normale, cu áma in franta de dorere face cunoscutu, ca multu iubitulú ei sociu Franciscu Mihailasiu, capitanu c. r. de Gendarmeria in pensiune, dupa unu morbu greu de mai multe septemáni 'si dede sufletulu in manile creatoriului in 24 Martiu 1878 la 8 óre demáneti'a, in anulu vietiei 54. Osamintele repausatulu se voru inmormentà dupa ritulu gr. cat. Marti in 26 Martiu la 3 óre postmerediane in cimiteriulu gr. cat. dein Naseudu. — Naseudu, 24 Martiu 1878. — Fia-i tierin'a usiora si memori'a bene-cuientata!

(Locuitorii romani din comitatulu Huniadórei au fostu odinioara mai toti magiari!?) Acésta minciuna piramidala se afla dedusa pe largu in „Hunyadi-Album“ de cátra faimosulu d. Réthy Lajos, carele precumu se scie, se incercase cu planulu seu de magiarisare mai antaiu in anulu 1871 la Brasiovu, unde crediuse ca i-au preparatu calea celu-alaltu emisariu, baronu Orbán Balázs. Noi suntemú dedati a vedé falsificandu-se in patri'a nóstra istori'a aprópe pe fia-care pagina. Dlu Réthy confunda buerosu calvinirea tiránesca a romaniloru din comitatele Huniadórei, Albei, Fagarasiului, Maramuresiului etc. de pre tempurile principiloru Bethlen, Rákoczy, Apáffy, cu magiarismulu modernu; este inse punctu de onóre pentru istoricii romani a repeté adeverulu de câte-ori se repete si minciun'a. Vomú cercá se ne facemú si noi detori'a la tempulu seu in acésta cestiune interesanta.

(Omuru din imprudentia). In diu'a de 24 Februaru v. espiratu, d-na Smaranda Tomulénu din orasiulu Tergoviste, s'a dusu impreuna cu fiulu d-sale, Stefan Tomulénu, in etate de 10 ani, la arendasiulu mosiei Secuenei, si pe candu si era gata a se inapoia chiaru in acea di, fiulu d-sale, gasindu o pusca pe la servitorii mosiei, care s'a creduitu ca nu este incarcata, a esitu cu arm'a afara, si dupa ce a trasu cu densa de doue ori in spre unii din argatii curtei, fara a lua focu, a indreptat'o apoi spre mama-sa, si tragendu, pusc'a a lúatu focu si d-na Tomulénu a fostu isbita la gátu de mai multe posuiri. Cu totu ajutoriulu medicalu procuratu indatu, numit'a dómna a incetatu din viatia la 26 Febr., din caus'a acelei impuscaturi.

Asia o pate, ori-cine suferé pe toti mucosii desmerdati, ca se se jóce cu arme de focu. Suntu sute de esemple cá acesta, ómenii inse totu nu invétia minte.

Scoléle si espositiunea dela Parisu.

(Fine.)

Popóra seau natiuni, cari sunt totu atâtea familii deosebite ale omenimei, se aduna aci din tôte regiunile lumei spre a areta unele altora harnici'a lor.

Aci fia-care poporu devine celorualte mai de aprôpe cunoscutu, si invétia a se cunósce pre sine. Că-ci aci i se dă ocasiunea cea mai buna de a se poté compara cu celelalte; aci vede mai bine ce a facutu, cumu a facutu, ce a intrelasatu, ce trebuie sa faca, ce ar mai poté face si care metoda este cea mai nimerita si mai spornica a cutarei munci.

Espositiunile universali sunt unu esamenu alu popóraloru in specie si alu omenimei in genere; dar sunt totu deodata si una din cele mai instructive prelegeri intuitive despre cultur'a spirituala si munc'a rationala a lor.

In espusetiunile universali inse nu este reprezentata omenimea numai dupe natiunile sale; ci aci vine fia-care classe sociala că se arete, ce a potutu produce prin harnici'a cunoscintelor si a muncii sale, vine se invetie si se afe ce ar mai potea seau ar mai trebui se produca pentru venitoru.

Aci dispere cu totulu coloritul nationale. Fia-care classa dupe profesiunea sa se intrunesce in congressu internationale, unde toti membri pentru momentele cătu duréza activitatea lor aci, uita ori-ce dorere, despretiu si ura nationala, numai pentru a se potea consulta, cumu aru correspunde mai bine si mai perfectu datoriintei lor de organu alu societatii celei mari umane in genere si in specie celei nationale.

Aci se intrunesce si class'a crescutoriloru seau a pedagogiloru, a celui mai importantu organu alu societatii omenesci, spre a discuta asupra diferiteloru cestiuni noue ivite in vocatiunea lor. Aci esamínéza dinsií progressulu facutu de omenime, mesura fia-care distanti'a percursa pe calea culturai de natiunea sa, face comparatiuni intre acésta cu celelalte natiuni si invétia a cunosce cele mai bune căli pentru conducerea genului omenescu la fericire.

In vér'a acestui anu 1878 va fi espusetiunea universala la Paris.

Aci ar fi bine, cá tôte autoritatile scolastice si tôte corporatiunile de cultura nationala se tramita cătu mai multi barbati de specialitate ori amatori pedagogi, insarcinandu a face acolo studia dupe potintia ori dupe anumita instructiune.

Si numerulu acestoru tramisi ar fi fórté insemnatu. Se vedemu. Aru potea tramite:

A. Autoritatile.

I. Din Romani'a

- 1. Consiliulu permanentu de invetiamentu celu pucinu . . . . . 2 barbati
- 2. Capital'a Bucuresci 2
- 3. Iassi 2
- 4. Craiova 2
- 5. Galatii 2
- 6. 32 judetie câte 4 jud. 1 barbatu 8 16

- II. Basarabi'a rusésca 4
- III. Dobrugea 1
- IV. Romanii din Serbia (? Red.) 2
- V. Romanii din Macedonia (? Red.) 4
- VI. Bucovenii cu fondurile lor grandióse 5 16

VII. Din Ungaria si partile ei:

- 1. Metropoli'a gr. ort. 1
- 2. Metropoli'a gr. cat. 1
- 3. Archidieceasa Blasiulu 2
- 4. Archidieceasa Sabiului 2
- 5. Diecesa Aradului gr. or.
  - a) Aradu 1
  - b) Oradea mare 1
  - c) Timisióra 1
- 6. Diecesa Oradea mare (? Red.) 2
- 7. Diecesa Caransebesiului 1
- 8. Diecesa Gherlei 1
- 9. Diecesa Lugosiului 1 14

B. Corporatiunile.

I. Din Romani'a

- 1. Societatea pentru cultur'a poporului 4
- 2. Institutele private de baieti 2
- 3. Institutele private de baiete 2
- 4. Societatea Transilvani'a 2
- 5. Academi'a científica 2 12

II. Din Ungari'a si partile ei:

- 1. Reuniunea invetiatoriloru Selageni 1
- 2. Reuniunea invet. din diecesa Aradului 1
- 3. Reuniunea invet. din diecesa Caransebesiului 1
- 4. Asociatiunea transilvana pentru cultur'a poporului romanu 2
- 5. Fondurile granitiariloru din Ardealu 1 6

De toti 64

cătu cari s'aru mai poté alatura si toti acei, cari s'aru mai tramite si de alte reuniuni si institute, de cari aci nu s'a facutu amintire, precumu si toti acei, cari aru mai merge acolo din propriu indemnu si pre spesele proprie.

Acestu numeru de pedagogi romani reuniti intr'unu corpu constituitu, nu numai că ar fi in stare a lucra cá atare in sfer'a lor cu multu mai multu si mai bine de cătu ca persóne singuratice, aducédu natiunei folosu necontestabile.

Aci este si póte se védia totu Romanulu luminatu momentulu celu mai binevenitu pentru intemeierea acelei institutiuni de cea mai mare insemnatate pentru cultur'a si educatiunea nóstra nationala, a „Reuniunei peda-

gogiloru romanescidin tote provinciele locuite de Romani.“

Numai unu momentu cá acesta póte intruni mai usioru pedagogii romani spre a pune basa legaturai lor in faci'a si sub scutul intregi lume culte in Paris, carea inea pote fi o garantia pentru esistinti'a sa si scutu in contra celoru ce aru cuteza a atinge in modu reutatosu si tendiosu lucrarile membriloru sei in diferitele loru patrii.

Impregiurarile nóstre politice ne sunt in anulu acesta in adevuru pre-nefavorabile pentru intreprindere de natur'a acesteia; inse cine are mai mare necesitate de cătu noi de a lupta pentru esistinti'a nóstra nationala? Si avemu de luptatu lupta cu multu mai grea pre terenulu culturai national-economice, mai grea chiaru de cătu si pre terenulu turbatu alu sangelui.

Apelezu dar la toti profesorii romani, la invetiatori si la tôte autoritatile scolastice si amici ai culturai din tôte provinciele locuite de Romani, si in interesulu culturai poporului nostru i rogu se cugete si se lucreze la realizarea intruniri totoruru pedagogiloru romani.

Folosulu acestei intruniri chiaru de n'ar parea la inceputu destulu de mare; elu va cresce inse cu tempulu. Apoi exemple avemu. Pedagogii germani totu la trei ani se intrunescu si lucra in congresulu lor.

Cu puteri unite si bine organizate se producu efecte en multu mai mari si mai bune, de cătu prin micile puteri solitarie.

Deci, déca bunulu D-dieu si geniulu protectoriu alu natiunei voru voi cá acésta corporatiune se se intemeeze in modulu sus amintitu, este neincungiuratu de lipsa formarea unui comitetu, la carele se se póta adresa tóti, căti voru a participa.

Acestu comitetu ar avea indatorire a castiga pentru membri tote favorurile spre inlesnirea caletoriei la Paris si retour si a ficsa loculu si diu'a convenirei participantiloru.

Era participantii:

1. A conveni in diu'a si loculu anumitu de comitetulu ad hoc.

2. A calatori dimpreuna până la Paris.

3. A se constitui aci cá corporatiune pedagogica romana pentru studiarea espositiunei.

4. A studia aci espusetiunea dupe normativele corporatiunei si dupe instructiunile speciali primite de cătra tramitatorii fiacarui membru.

5. A petrece la espusetiune celu pucinu doue septemani.

6. A se intruni in tóta diu'a celu pucinu doue óre si a lucra in conferintia.

7. A participa la congresulu dela espositiune alu invetiatoriloru.

8. A ficsa tempulu si drumulu caletoriei spre patria dupe unu anume programu, carele se permita a trage cele mai multe folose prin studiarea institutiuniloru de cultura a poporoloru pe unde trecu si din viati'a acestora chiaru.

9. A publica intr'o anume brosiura, pre cumu si in tôte diuariele romanesci tôte lucrarile facute si rezultatele si descoperirile dobendite.

Esistinti'a unei natiuni este numai asia garantata, déca lupta de o potrieva pre tote terenele vietii. La lupta deci si pre terenulu culturai economice; la munca bineorganizata si pre terenulu pedagogicu, conformu cerintiloru timpului in care traimu si in proportiunea lipseloru nóstre nationali pe care le simtimu.

Reciti'a montana 15 Martiu n. 1878.

Ionu Simu,
Invetiatoriu.

Ajutórie de bani pentru ostasii raniti ai Romaniei.

1. Dela dlu Ioanu Popescu protopresbiteru in Sibiiu pentru 10 esemplarie din „Instructiunile“ lui Pasiliu Petri donate spre acestu scopu 4 fl. 70 cr.

2. Prin dlu Artemonu Blasianu preotu gr. cat. in Sielcau dela comuna 3 fl., biserica 2 fl., preotulu A. Blasianu 1 fl., N. Constantinescu 1 fl., Iacobu Nistoru 1 fl., Samuila Itu 1 fl., I. P. Vladu 1 fl., I. Iurea 1 fl., B. Bela 50 cr., I. Nistoru 50 cr., S. Bernard 30 cr., R. Gergeli 25 cr., N. Nistoru 20 cr., I. Oana 20 cr., Iosifu Gergelu 20 cr., Fr. Vlad 20 cr., M. Mergelei 20 cr., D. Romanu 16 cr., N. Gergeli 10 cr., A. Ionasi-Nitu 10 cr., A. Ioanu 10 cr., G. L. Florea 10 cr., Fronu Draganu 10 cr. Sum'a 14 fl. 21 cr.

Mai departe la cererea espresa a stim. dómne An'a si Sofi'a Bogdanu din Tompahaz'a, se publica in acestu diariu si sumele ce le-au colectatu dumnilor in anulu trecut 1877 si anume dela: An'a Bogdanu 1 fl., Sofi'a Bogdanu 1 fl., Aritonu Santu 13 cr., Nicolau Pop'a 10 cr., Maieru Todoruti 20 cr., Maieru Nicolau antiste com. 20 cr., Manu Onu 10 cr., Pavelu Coz'a 15 cr., Radu Ioanu Lic'a 50 cr., Maieru Petru Fauru 40 cr., Dafin'a lui Pop'a Moisa 10 cr., Vasilica Pavelu 20 cr., Bob'a Todoru 15 cr., Bradu Ioanu 40 cr., Crisianu Teodoru 10 cr., Groz'a Demianu 10 cr., Ioanu Todoru 20 cr., Ciocanu Constandinu 20 cr., Maieru Ioanu miseru 10 cr., Vasiliu Coz'a 20 cr., Vasiliu Santu cantoru 20 cr., Siofronu Bob'a 20 cr., Vasiliu Santu 20 cr., Mocanu Teodoru 40 cr., Vasiliu Maieru lui Georgiu 25 cr., Medvisianu Georgiu 17 cr., Nicolau Maieru lui Todoruti 20 cr., Ioanu Maieru lui Georgiu 10 cr., Rodeanu Achimu 5 cr., Majoru Todoru curatoru 50 cr., Bob'a Iacobu 50 cr., Mari'a Todea 10 cr., Ioanu Crisianu 10 cr., Ioanu Rusu jun. 10 cr., Bucuru Augustinu 20 cr., Maieru Gavriela 10 cr., Geamenu Iacobu 10 cr., Dumitru Radu 10 cr., Ponoranu Constantinu 20 cr., Maieru Nicolau alu lui Ioanu 10 cr.

2. Szász-Ujfaleu: Ioanu Radu crinicu si curatoru 1 fl., Georgiu Chioreanu 1 fl., Mihaiu Radu Fauru si ant. com. 1 fl., Vasile Şantom'a 1 fl., Ioanu Siuteu 40 cr., Vasile Siuteu 20 cr., Nicolau Rodeanu 10 cr., Va-

sile Olteanu 10 cr., Nicolau Bucuru 40 cr., Aritonu Rodeanu lui Nicolau 5 cr., Vasiliu Rodeanu 10 cr., Nicolau Deceanu 25 cr., Sténea Ioanu 10 cr., Sténea Petru 4 cr., Vasiliu Todea 10 cr., Samsonu Ciumbudeanu 20 cr., Ioanu Lazaru 20 cr., veduv'a Ioan'a Danu 10 cr., Susan'a Pop'a 30 cr., Vasiliu Radu 40 cr., Alimpie Raic'a 10 cr., Ioanu Sém'a 15 cr., An'a Craiciunu lui Pavelu 5 cr.

3. Aiudu: Dn'a Elisabet'a Petroviciu 2 taleri a 1 fl., dn'a Ev'a Gaetanu 1 taleru a 1 fl., Alesandru Gruitia preotu gr. cat. din Asinipu 1 fl., dn'a Eugeni'a Presi'a 1 fl., Dom. Folgovich 1 fl., Ioanu Ratiu 10 cr., Nacu Vasilie 35 cr. argintu, An'a Boeriu 1 fl., Egy valaki 50 cr., dn'a Radu Péterné Id'a 1 fl., dn'a An'a Popu Stragianu 1 fl., An'a Rosianu din Bagau 50 cr. — Sum'a: 23 fl. 84 cr. in v. a., 3 taleri a 1 fl. 35 cr. argintu.

Fiindu-că apoi din partea mai multoru contributori se cere, cá de aci in colé colectele de aceste ajutorie se se publice si in „Observatoriulu“ cá diariu abonatu de densii, viu a satisfaca acestei juste cereri, aretandu spre orientarea dloru si legitimarea mea: cá totalulu sumelor colectate dela inceputu 1/13 Septembrie 1877 până in diu'a de astadi, este: 3242 fl. 26 cr. si 3080 lei 30 bani; care in 38. de liste s'au publicatu de aróndulu si la timpulu seu in diariulu „Telegrafulu Romanu“, si cari sume s'au administratu in grupe la loculu destinatiunei.

Sibiiu 8/20 Martiu 1878.

Iudit'a Macellariu,
colectanta.

Pretiarile cerealielor

si altoru obiecte de trairu au fostu la

29 Martiu in Sibiiu:	
Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl. 8.80—9.80
Grâu, amestecat	1 „ „ 7.60—8.40
Secara	1 „ „ 6.60—7.—
Papusiuiu	1 „ „ 6.40—7.—
Ordiu	1 „ „ 7.—
Ovesu	1 „ „ 2.80—3.20
Cartofi	1 „ „ 2.50—3.—
Mazare	1 „ „ 12.—
Linte	1 „ „ 15.00
Fasole	1 „ „ 8.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram. „ 35.00
Untura (unsóre topita)	50 „ „ 30.00
Carne de vita	1 „ „ 30.36
Oua 10 de	—20

Cursulu monetelor in val. austr.

Vienna, 28 Martiu.

Galbinii imperat. de auru	fl. 5.65 cr.
Moneta de 20 franci	„ 9.61 „
Imperialu rusescu	„ 9.76 „
Moneta germana de 20 marce	„ 11.80 „
Sovereigns englesi	„ 11.95 „
Lira turcésca	„ 10.85 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„ 105.75 „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

25 Martiu n.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	l. 94.— b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„ 93.50 „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„ 89.— „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	„ 83 1/2 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„ 73.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„ 83.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„ 152.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„ 24.90 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„ 72.30 „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„ 150.— „
Romani'a, Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„ 48.— „

Depuneri

de

capitale pentru fructificare.

Se primescu la institutulu subsemnatu

a) pe langa anuciarea radicarii in sensulu statuteloru cu 6% interese;

b) sub conditiune de a se anuncia institutului radicarea depunerii la 3 luni inainte cu 6 1/2 % interese;

c) sub conditiune de a se anuncia institutului radicarea depunerii la 6 luni inainte cu 7% interese.

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerii, si inceta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea, cu acelu adausu inse, ca numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabili in diu'a depunerii capitalului si conditiuni speciali de esolvire, care se insémna apoi in libelul si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu restituirea depunerii urméza dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelui, se resolvu totu deauna in diu'a primirei.

Asemene se potu efectui prin posta anuciari si radicari de capitale.

Sibiiu, 28 Martiu 1878.

„Albina“